

גיטין סב

רב חסדא מקדים, היה שואל תחילה, ויהיב להו שלמא, הגוי המשיב היה כופל^{רס}, רב כהנא א"ל שלמא למר שלמא למר, והיה מתכוון בליבו לה^{רס}.
[משנה] ושואלין בשלום

אע"פ שאפילו להחזיקו במלאכתם מותר, החידוש הוא ליום חגם, ולא חוששין שזה יגרם להחשיבו, והולך ומודה לעבודה זרה שלו, והיהודי עובר על האיסור לא ישמע על פיך.

דתינא לא יכנס אדם לביתו של עובד כוכבים ביום חגו ויתן לו שלום, דכיון דחשיבו אזיל ומודה לע"ז, מצאו בשוק נותן לו בשפה רפה ובכבוד ראש ת"ח - הם המלכים / לכפול לו שלום

רב הונא ורב חסדא הוו יתבי. חליף ואזיל עבר לפנייהם גניבא.

א"ל חד לחבריה ניקום מקמיה דבר אוריין בן תורה הוא!

אמר לו, ומקמי פלגאה ניקום, שהיה מצער למר עוקבא, (המוזכר בדף ז):!

אדהכי, אתא איהו גניבא לגביהו. אמר להו שלמא עליכו מלכי, שלמא עליכו מלכי.

הם תמהו עליו למה קרא להם 'מלכים' ועוד, למה כפל בשלום, והוא מסביר הנגהתו:

רבנן איקרו מלכים - התורה אומרת בי מלכים ימלוכו וגו'

כפלינן שלמא למלכי - כמבואר בדברי רב:

אמר רב מנין שכופלין שלום למלך שנאמר ורוח לבשה את עמשי ראש השלישים וגו' לך דוד ועמך בן ישי (1) שלום (2) שלום.

אמרי ליה לגניבא ליטעום מר מידי. אמר להו הכי אמר רב יהודה אמר רב אסור לו לאדם שיטעום כלום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת:

[עד כאן דף סב עמוד א]

מתניתין

רסד האומר בעל לשליח (1) התקבל גט זה לאשתי או (2) הולך גט זה לאשתי: אם רצה הבעל לחזור יחזור, שהשליח אינו יכול לזכות בשבילה הגט, שחוב הוא לה, לפיכך עד שלא יגיע לידה עדיין הבעל יכול לחזור.

האשה שאמרה (3) התקבל לי גיטי: אם רצה לחזור לא יחזור, שהשליח נעשה כידה לקבל את גיטה, לפיכך, כיוון שכן, האופן היחידה שיש לבעל לשלוח את גיטה ותהא האפשרות לחזור בו, הוא (4) אם אמר לו הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה, שאז ביטל את שליחותה מלהיות לה שליח קבלה, ונעשה שלוחו להביא את גיטה, אם רצה לחזור יחזור. רשב"ג אומר אף האומרת (5) טול לי גיטי, משמע לשון קבלה, אם רצה לחזור לא יחזור:

גמרא

'הולך' כזכי דמי או לא

הגמרא מדייקת מהמקרה (2) טעמא דלא שותיה איהו אשה אותו שליח לקבלה, דהיינו השליח שמנה הבעל להוליך את הגט, לא היה גם שליח קבלה לאשה, הא שותיה איהו שליח לקבלה, רצה לחזור לא יחזור - ש"מ הולך כזכי דמי!

באיזה אופן מפרישים חלה ותרומה בעבור העם הארץ

העיד ר' יוסי בן המשולם, משום ר' יוחנן אחיו, שאמר משום ר"א בן חסמא, שתי עדויות, כדלהלן:

[חלה]

אין עושין חלת עם הארץ בטהרה, אם הע"ה נתן עיסה לחבר להפריש ממנה חלה, אינו מפריש, שחזקתה טמאה הייתה ביד ע"ה^{רס}. משום שהכהן, כשיקבל החלתו, יסמוך על הגבל החבר שעשה כהוגן, אבל עושין תחילת עיסת חוליו בטהרה, ונטול הימנה כדי חלה ומניחה בכפישא או באנחותא, כלים בלאוים, שאינן מקבלין טומאה, ושאינן דרכם ליתן עיסה בתוכם, וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש שמא יגע בה יטמאנה - דאמרי' ליה 'חזי, אי נגעת בה הדרא לטיבלא' וכיון דע"ה לתקוני קא מיכוין, איכפת ליה ולא יגע בה.

דווקא בכלים שאין דרכם להניחם עיסה, שהע"ה יזכור שלא ליגע.

[תרומה]

ואין עושין תרומת זיתיו בטהרה, הע"ה לאחר שהפך בזיתיו, נתן לאומן החבר לתתן לבית הבד ולהפריש אחר כך תרומה, משום שכבר נטמאו זיתיו מקודם, והכהן יסמוך על בדד החבר, אבל עושין זיתים תחילת חוליו בטהרה, ונטול הימנה כדי תרומה, ומניחה בכליו של ע"ה - כגון בכלי גללים, אבנים ואדמה שאינן מקבלין טומאה - שראויים להשתמש של חבר, וכשבא עם הארץ ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש. ושמא יגע מבפנים, לא חוששין, שיש היכרה, שאין דרך להשתמש בכלים הללו.

למרות שיש חשש שמא הע"ה יגע בו אחר מן בחלה או בתרומה ויטמא אותם, היתירו משום כדי חייו דגבל, ומשום כדי חייו דבדד זיתים

וצריכא להביא מקרה עם גבל (חלה) ועם בדד (זיתים), כלהלן:

דאי אשמועינן גבל, משום דלא נפיש אגריה שכרו מועט, והוי עני, אבל בדד, דנפיש אגריה אימא לא

ואי אשמועינן בדד, משום דלא שכיח ליה, שעובד דווקא בתקופת אחד בשנה, אבל גבל, דשכיח ליה כל שנה אימא לא, צריכא.

[משנה] מחזיקין ידי עכו"ם בשביעית

(קושיא) מחזיקין! הגמרא הבינה שיכולים לעזור לו בעבודתו^{רס}, ומקשה והאמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב אין עודרין חופרים עם העכו"ם בשביעית, אלמא אסור לעזור לו, ואין כופלין שלום, דהיינו ליתן לו שלום פעם שניה, לעובד כוכבים

(תירוץ) מה שנינו במשנה 'מחזיקין' למימרא להו אחזוקו בעלמא, שאומרים לעושה מלאכה לתחזקו ידיכם, כמעשה דרב יהודה אמר להו אחזוקו

רב ששת אמר להו אשרתא תחזקו

רב ששת אמר להו אשרתא תחזקו

רב ששת אמר להו אשרתא תחזקו

רב ששת אמר להו אשרתא תחזקו

להלן, שני אמוראים, שמצאו פתרון שלא לעבור על איסור 'לכפול לו שלום':

^{רס} תוספות ד"ה אין עושין חלת עם הארץ בטהרה. פי' בקונטרס לפי שכבר נטמאה העיסה ביד ע"ה וכהן יסמוך על הגבל שהוא חבר ויהא סבור שהחלה טהורה ולפירושו אם יפריש ממקום אחר על אותה עיסה חלתו טהורה ונראה דבכל ענין אסור דכל עיקר לא היתירו אלא כדי חייו ולא היתירו אלא היכא שנטול שכר מכל העיסה אבל משום שכר חלה גרידא משום ההיא פורתא לא היתירו דחיישין דלמא נגע ^{רס} רש"י במשנה ותוס' רי"ד ^{רס} תוס' רי"ד

^{רס} תוספות ד"ה שלמא למר. פי' בקונטרס ולא היה מתכוין לברכו אלא לבו היה לברכו וצ"ע שלא יאה בזה גונב דעת הבריות ועל חנם פי' כן דלא קאמר אלא דאין כופלין לו שלום [מה שכתוב שהיה אומר שלום למר ושלום למר, שהיה אומר שלום כל אחד ואחד]:

גיטין סב

איתמר האשה אמרה לשליח 'הבא לי גיטי' והלך השליח לבעל ושינה את צויה ואומר 'ואשתך אמרה התקבל לי גיטי' - והוא הבעל אמר 'הילך כמה שאמרה' אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב אפילו הגיע גט לידה אינה מגורשת. שמע מינה אדיבורא דידיה שליח קא סמיך, ועשה לו לשליח קבלה, לפיכך אינה מגורשת, שהרי אין הבעל יכול למנות שליח קבלה. דאי אדיבורא דידה אשה קא סמיך, שביקשה ממנו להביא את גיטה, ועל זה סמך הבעל ועשה לו לשליח הולכה, מכי מטי גיטא לידה, מיהא תיגרש!

[עד כאן דף סב עמוד ב]

(דחיה) אימא לך הולך לאו כזכי דמי, ואפילו אם היא מנתה אותו לקבלה יכול הבעל לחזור, החידוש במשנה זה בדיון (1) והתקבל גט לאשתי - דס"ד אמינא הואיל ובעל לאו בר שויה שליח לקבלה הוא, אלא ההולכה בלבד, וכאן לא מינה אותו, אע"ג דמטא גיטא לידה, לא להווי גיטא, קמ"ל שמסבירים שכונתו לומר 'דהתקבל והולך' קאמר

הגמרא הבינה בס"ד, שהדיון (3) במשנה הוא ההמשך משני דינים הראשונים, דהיינו שהבעל אמר 'התקבל גט זה לאשתי' או אמר 'הולך', והיא גם שויה אותו בתחילה שליח לקבלה.

תנן (3) שאמרה התקבל לי גיטי: אם רצה לחזור לא יחזור - מאי לאו, לא שנא (1)אקבלה, לא שנא (2) אהולכה, אלמא הולך כזי דמי, שאינו יכול לחזור.

(תירוץ) לא (3) אקבלה, אבל ה'הולך' אינו יכול לחזור.

ת"ש לפיכך אם אמר לו הבעל 'אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה', אם רצה לחזור יחזור. טעמא דאמר 'אי איפשי' הא לא אמר, לא יחזור - ש"מ הולך כזכי דמי

(דחיה) דיילמא תתני במשנה במקום 'הולך' 'בהילך' ותן לה' כלומר הילך כפי שהיא אמרה, דהיינו שהיה האמור להיות שליח לקבלה לולא ביטולו שאמר ב'אי איפשי'.

למנות איש שליח קבלה / אשה שליח הולכה

הגמרא אומרת שפשוט, שהבעל יכול למנות שליח זכר להוליך את הגט לאשתו, שהרי התורה ריבתה השליח מהפסוק 'ושלחה מביתו', כפי שהוא עצמו יכול להוליך את הגט לאשתו, ה"ה שיכול למנות שליח זכר להוליך לה. וגם לגבי האשה, התורה ריבתה דיני שליחות בקבלת הגט, וכפי שהיא יכולה לקבל את גיטה מיד בעלה, יכולה למנות לחברתה, נקבה, לקבל את גיטה. להלן מה כן הגמרא מסתפקת:

ר"ה איש לקבלה? כיוון שהוא עצמו לאו בר קבלה, ה"ה כל האנשים לא.

והאשה להולכה? כיוון שהיא לאו בת הולכה, ה"ה הנשים אינן יכולות.

ת"ש האומר (1) התקבל גט זה לאשתי או (2) הולך גט זה לאשתי, אם רצה לחזור יחזור. הגמרא הבינה, שאותו שליח הנזכר אצל הבעל, יועיל לאשה שתמר להם כך: האשה שאמרה התקבל לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור - ש"מ כשר לקבלה כשר להולכה

(דחיה)לא בשני שלוחין, דהיינו השליח הנזכר בבעל, הוא זכר, ושל האישה, היא אחרת שהיא נקבה.

תא שמע לפיכך אם אמר לו הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה לחזור יחזור. והא הכא דחד שליח הוא, שאותו שליח שהיא מנתה אותו הוא השליח שהוא מבטלו מלהיות שליח קבלה.

וש"מ כשר לקבלה כשר להולכה - אבל עדיין לא יודעים האם שניהם איש או אישה, בזה הגמרא פשטה אחד מהספקות:

פשוט מינה איש הוי שליח לקבלה - שכן אב מקבל גט לבתו קטנה, כלומר שהתורה זכתה לו לקבל את קידושים, וכיוון דאתקש קידושין לגירושין - מ'ויצאה והיתה לאיש אחר' - מקבל את גיטה.

אשה להולכה תיבעי לך מאי?

ת"ש משנה (כג): אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, כגון חמותה, בת חמותה וכו' שהם שונאים אותה, נאמנות להביא את גיטה. והתם הולכה היא. אמר רב אשי מסיפא נמי שמע מינה, דקתני סיפא: האשה עצמה מביאה את גיטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם ואוקימנא שם בסוגיא בהולכה ש"מ.

מסקנה בין האיש ובין האישה יכולים להיות שליח לקבלה או הולכה.

הדיבור של שליח סמיך או הדיבור שלה סמיך

ר"ה תוספות ד"ה איש לקבלה ואשה להולכה מאי. משום דבגט, אשה [המתגרשת] בהולכה לא שייכא. ואיש[המגרש בעצמו לא שייך] בקבלה משום הכי קבעי[ע"פ מהר"ם]: